

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
Ert diarienummer: Ju2019/02172/L5

Remissvar SOU 2019:32 Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord (dnr Ju2019/02172/L5)

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag vad gäller införandet av ett barnfridsbrott och ser att ett sådant införande går väl i linje med barnkonventionen.

Gällande förslaget om barnfridsbrott vill Länsstyrelsen särskilt lyfta företeelsen våld mot djur, som Länsstyrelsen anser bör inrymmas i barnfridsbrottet då det kan vara traumatiskt för barn att uppleva våld mot husdjur.

Angående de ökade kostnader som införandet av ett barnfridsbrott medför, vill Länsstyrelsen poängtera att socialtjänsten behöver ytterligare medel för att i tillräcklig utsträckning kunna delta i finansieringen av barnahus, som kan komma att behöva utöka sin verksamhet i samband med införandet av ett barnfridsbrott.

Länsstyrelsen tillstyrker även utredningens förslag om införande av en ny straffbestämmelse om uppmaning till självmord.

Länsstyrelsens synpunkter

En straffbestämmelse om barnfridsbrott bör införas

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag och anser det positivt att barn som bevittnar våld eller andra övergrepp kan ges ett utökat straffrättsligt skydd.

Länsstyrelsen instämmer även i utredningens bedömning att det är en så allvarlig handling att utsätta barn för att bevittna våld eller andra brottsliga handlingar att en kriminalisering bör införas, och ser därmed inga hinder i införandet av en ny straffbestämmelse om barnfridsbrott. Målgruppen saknar idag status som brottsoffer inom rättsväsendet och i detta avseende har även socialtjänsten svårt att nå fram.

I betänkandet talas om myndigheter för samverkan. En form för sådan samverkan inrättas nu i fyra pilotlän som en följd av Arbetsmarknadsdepartementets uppdrag till Länsstyrelserna som ska stötta och stimulera inrättandet av regionala resurscentra för våldsutsatta. Dessa resurscentra syftar till operativ samverkan mellan olika myndigheter kring vuxna och barn som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer. Detta gäller i synnerhet hedersrelaterat våld och förtryck. Ytterligare en uppgift för dessa resurscentra är att ge stöd till målsäganden i brottsutredningar. Barn som bevittnar brott som begås av och mot närstående kommer i enlighet med det nya förslaget att definieras som brottsoffer och potentiella målsäganden. Dessa barn kan även inkluderas i målgrupperna som regionala resurscentra på sikt förväntas omhänderta. Länsstyrelsen anser därför att det bör förtydligas att barn som bevittnar hedersrelaterat våld och förtryck inkluderas. Positiva synergieffekter av utredningen och Länsstyrelsernas uppdrag om resurscentra kan uppstå, både utifrån yrkesverksammas och barnens perspektiv då ärenden om våld mellan närstående ofta inkluderar barn som har varit direkt utsatta och/eller tvingats bevittna och uppleva våldet. En förväntat positiv effekt skulle uppnås av att det finns en samlad profession vid ett regionalt resurscentra som kan samordna och stödja hela utredningskedjan, och därmed tillgodose behov och rättigheter för alla utsatta/målsäganden i ett ärende.

Länsstyrelsen anser att våld mot djur bör inkluderas i barnfridsbrottet. Länsstyrelsen beaktar särskilt utsatta barn inom ramen för djurskyddsärenden och har tagit fram "Västmanlandsmetoden". Många barn betraktar husdjur som familjemedlemmar och kan utveckla starka relationer med dessa. Att bevittna våld mot husdjur kan vara lika skrämmande och traumatiskt som att bevittna våld mot närstående. Därmed borde detta beaktas inom ramen för barnfridsbrottet:

- Våld mot djur bör inkluderas i fridskränkning mot barn
- Våld mot djur inför barn bör ses som försvårande
- Vid rättsliga barnförhör bör utredare undersöka om barn även har upplevt våld mot djur

Rätten till brottsskadeersättning för barn som bevittnat brott bör tas bort

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att rätten till brottsskadeersättning för barn som bevittnat brott tas bort och ersätts med rätten att få skadestånd.

Uppdraget för särskild företrädare för barn bör utvidgas

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att utöka möjligheterna till stöd för barn i samband med rättsprocesser. Att särskilda företrädare har kompetens om barn som bevittnar och/eller utsätts för våld bör vara ett krav.

Vissa frågor om ytterligare åtgärder för att stärka barns rättsliga ställning bör utredas vidare

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att låta utreda om det finns behov av reglering eller annan central styrning för att uppnå likvärdighet och säkerställa att alla kommuner har tillgång till barnahus.

Kostnader i samband med införandet av ett barnfridsbrott

Länsstyrelsen instämmer i att nyttan med att införa ett barnfridsbrott med god marginal överstiger de kostnader staten kommer att få på lång sikt. I detta sammanhang vill dock Länsstyrelsen lyfta verksamheten vid landets barnahus. I Västmanland finns ett väl fungerande barnahus som inkluderar samtliga kommuner i länet. Barn som bevittnar våld är ett av deras fokusområden, men endast ett fåtal ärenden per år kommer på samråd eller förhör. Länsstyrelsen vill poängtera att barnahus är delfinansierat av socialtjänsten. Införs barnfridsbrott kan en markant ökning ske av ärenden som inte ryms inom befintliga resurser. Därför behöver ytterligare medel tilldelas socialtjänsten för att verksamheten på landets barnahus ska kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt.

En straffbestämmelse om uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord bör införas

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om införande av en ny straffbestämmelse om uppmaning till självmord. Även här bör barn och ungas utsatthet särskilt beaktas och straffbestämmelsen om uppmaning till självmord kompletteras med skyddet för barn som utsätts för trakasserier och psykisk misshandel.

Barnkonventionens koppling till förslagen

Utredningen belyser att Barnkonventionen blir svensk lag år 2020, och att Barnrättskommittén 2015 uttryckte oro över att barn i Sverige som bevittnar våld inte har status som målsägande. Med anledning av detta samt det faktum att barnrättsområdet nu kommer att få större betydelse i Länsstyrelsernas uppdrag välkomnar Länsstyrelsen än mer utredningens förslag att införa ett barnfridsbrott. Ett sådant införande skulle harmoniera väl med barnkonventionen.

I detta ärende har landshövding Minoo Akhtarzand beslutat och biträdande avdelningschef för Samhällsutveckling Pernilla Börjesson varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även länsråd Ulrica Gradin och handläggare Charlotte Florén deltagit.

Minoo Akhtarzand

Pernilla Börjesson